

Rabelais. *Napsal Josef Kopal*

PRVNÍ KNIHA

HRŮZYPLNÝ ŽIVOT VELIKÉHO GARGANTUY, OTCE
PANTAGRUELOVA

Čtenářům	31
Předmluva spisovatelova	33
I. O rodokmenu a starobylosti rodu Gargantuova	37
II. Protijed z tlachanin, nalezený v antickém památníku	39
III. Jak byl Gargantua nošen jedenáct měsíců v lůně své matky	42
IV. Jak se Gargamella, těhotná Gargantuou, přejedla dršťek	44
V. Opilá beseda	46
VI. Jak se velmi podivuhodným způsobem narodil Gargantua	50
VII. Jak dostal Gargantua jméno a jak ssál mok	53
VIII. Jak šatili Gargantuu	56
IX. Gargantuovy barvy a jeho úbor	59
X. O tom, co znamenají barvy bílá a modrá	61
XI. O Gargantuově mládí	64
XII. O umělých koních Gargantuových	67
XIII. Kterak Grandgousier poznal zázračného ducha Gargantuova, když ten vynašel prostředek na vytření	69
XIV. Jak se Gargantua učil u jednoho sofisty latině	73
XV. Jak byl Gargantua svěřen jiným vychovatelům	75
XVI. O tom, kterak byl Gargantua poslán do Paříže, i o ohromné kobyle, která ho nesla, i o tom, kterak zprostila Beauce střečku	77
XVII. Kterak Gargantua oplatil Pařížanům uvítání a kterak vzal velké zvony z chrámu Matky Boží	79
XVIII. Kterak Janotus de Bragmardo byl poslán, aby na Gargantuovi vymohl zpět velké zvony	83
XIX. Řeč mistra Janota de Bragmardo, proslovená ke Gargantuovi, aby byly vráceny zvony	85
XX. Jak si sofista odnesl sukno a jak došlo k procesu mezi ním a ostatními mistry	87
XXI. Studium Gargantuovo podle řádu jeho učitelů sofistů	90
XXII. Gargantuovy hry	93

XXIII.	Jak byl Gargantua vychováván Panokratem v takovém pořádku, že neztrácel denně ani hodinku	98
XXIV.	Jak Gargantua užíval času, když bylo deštivé počasí	104
XXV.	Kterak vznikla mezi caletníky z Lerné a krajany Gargantuovými veliká hádka, z níž došlo ke strašným válkám	106
XXVI.	Jak obyvatelé Lerné na rozkaz svého krále Pikrochola přepadli pastevce Grandgousierovy	108
XXVII.	Jak mnich ze Seuilly zachránil před nepřáteli vinici opatství	110
XXVIII.	Jak Pikrocholos vzal útokem la Roche Clermault a jak se Grandgousier s lítostí a nevolí pustil do války	116
XXIX.	Obsah listu, jež Grandgousier napsal Gargantuovi	118
XXX.	Jak byl Ulrich Gallet poslán k Pikrocholovi	120
XXXI.	Galletova řeč k Pikrocholovi	121
XXXII.	Jak dal Grandgousier vrátit calty, aby vykoupil mír	123
XXXIII.	Jak někteří velitelé Pikrocholovi přenáhlenou radou uvrhli ho do krajního nebezpečí	126
XXXIV.	Jak Gargantua opustil město Paříž, aby pomohl své zemi, a jak se Gymnastes setkal s nepřáteli	132
XXXV.	Jak Gymnastes obratně zabil kapitána Tripeta a jiné lidi Pikrocholovy	134
XXXVI.	Jak Gargantua rozbořil hrad na vedském brodě a jak přešli brod	136
XXXVII.	Jak Gargantuovi, když se česal, padaly z vlasů dělové koule	139
XXXVIII.	Jak Gargantua snědl v salátě šest poutníků	141
XXXIX.	Jak byl mnich pohoštěn od Gargantuy a o výborných řečech, jež měl při večeři	143
XL.	Proč se svět vyhýbá mnichům a proč někteří mají větší nos než jiní	146
XLI.	Jak mnich uspal Gargantuu a něco o jeho hodinkách a breviáři	149
XLII.	Jak dodával mnich odvahy svým druhům a jak uvázl na stromě	151
XLIII.	Jak se Gargantua srazil s předvojem Pikrocholovým a jak mnich zabil kapitána Tyravanta a pak se octl v nepřátelském zajetí	153
XLIV.	Jak se mnich zbavil svých strážců a jak byl zničen přední voj Pikrocholův	156
XLV.	Jak mnich přivedl poutníky a o krásné řeči, již k nim pronesl Grandgousier	158
XLVI.	Jak laskavě jednal Grandgousier se zajatým Toucquedillonem	161

XLVII.	Jak Grandgousier povolal do zbraně své legie a jak Toucquedillon zabil Hastiveaua a pak byl sám zabit na rozkaz Pikrocholův	163
XLVIII.	Jak Gargantua napadl Pikrochola v la Roche Clermault a zničil jeho vojsko	166
XLIX.	Jak byl Pikrocholos na útěku stížen neštěstím a co dělal Gargantua po bitvě	169
L.	Řeč, kterou měl Gargantua k přemoženým	171
LI.	Jak vítězové gargantuovští byli po bitvě odměněni	174
LII.	Jak dal Gargantua postavit pro mnicha opatství Thelému	177
LIII.	Jak bylo vystavěno a nadáno opatství thelémitů	179
LIV.	Nápis nad velkou branou thelémskou	181
LV.	Jaké bylo obydlí thelémitů	185
LVI.	Jak se šatili řeholníci a řeholnice v Thelémě	187
LVII.	Čím se řídili thelémité ve svém způsobu života	190
LVIII.	Záhadná věštba	192

DRUHÁ KNIHA

PANTAGRUEL, KRÁL DIPSODŮ

Dizain mistra Hugues Salela	199	
Předmluva spisovatelova	201	
I.	O původu a starobylosti velikého Pantagruela	203
II.	O narození přestrašného Pantagruela	208
III.	O smutku, jaký měl Gargantua nad úmrtím své ženy Badebec	211
IV.	O Pantagruelově dětství	214
V.	O činech urozeného Pantagruela v jeho mladém věku	217
VI.	Kterak se Pantagruel sešel s Limuzincem, který mrzačil francouzský jazyk	221
VII.	Kterak Pantagruel přišel do Paříže a o krásných knihách v knihovně svatého Viktora	223
VIII.	Jak Pantagruel za pobytu v Paříži dostal od svého otce Gargantuy dopis a jeho opis	229
IX.	Jak Pantagruel našel Panurga, jehož miloval po celý svůj život	232
X.	Jak Pantagruel v jednom podivuhodně temném a obtížném sporu rozhodl tak správně a spravedlivě, že jeho rozsudek byl prohlášen za velice znamenitý	237
XI.	Jak pánové z Polibmi a z Čuchnisi vedli svou při před Pantagruelem bez advokátů	241
XII.	Jak před Pantagruelem řeční pán z Čuchnisi	244

XIII.	Jak rozhodl Pantagruel ve sporu obou pánů	248
XIV.	Panurgos vypravuje, jakým způsobem uprchl z moci Turků	250
XV.	Jak Panurgos učí zcela novému způsobu stavět pařížské hradby	255
XVI.	O povaze a poměrech Panurgových	259
XVII.	Jak Panurgos nabýval odpustků a vdával baby, taktéž o procesech, jež měl v Paříži	263
XVIII.	Jak se jeden velký anglický učenec chtěl hádat s Pantagruelem a byl přemožen Panurgem	267
XIX.	Kterak Panurgos usadil Angličana, který argumentoval znamením	271
XX.	Kterak Thaumastos vypravuje o Panurgových ctnostech a vědomostech	275
XXI.	Jak byl Panurgos zamilován do jedné vznešené pařížské paní	277
XXII.	Jak se Panurgos pomstil pařížské paní, což jí nikterak nebylo na prospěch	281
XXIII.	Jak odešel Pantagruel z Paříže, uslyšev zvěsti, že Dipsodové vtrhli do krajiny Amaurotů, a proč míle ve Francii jsou tak malé	284
XXIV.	Dopis, jež posel přinesl Pantagruelovi od jisté paní z Paříže, a výklad slova napsaného na zlatém prstenu	286
XXV.	Kterak Panurgos, Karpalimos, Eusthenes, Epistemon, společníci Pantagruelovi, porazili velmi obratně na hlavu šest set šedesát rytířů	289
XXVI.	Kterak se Pantagruel a jeho druhové přejedli nasoleného masa a jak Karpalimos šel na hon, aby opatřil zvěřinu	292
XXVII.	Kterak Pantagruel vztyčil trofej na paměť jejich hrdinskosti a Panurgos druhou na paměť zajíců. Jak se z Pantagruelových prdů rodili trpaslíci a z jeho bzdin malé žínky. A kterak Panurgos zlomil o dvě sklenice velkou hůl	295
XXVIII.	Jak přepodobně dobyl Pantagruel vítězství nad Dipsody a obry	298
XXIX.	Jak Pantagruel potřel tři sta obrů, ozbrojených sekanými kvádry, a Vlkodlaka, jejich kapitána	302
XXX.	Jak Epistemon, který měl uhlašenou řízu, byl dovedně uzdraven Panurgem, a něco nového o ďáblech a zatracencích	307
XXXI.	Jak Pantagruel vstoupil do města Amaurotů a jak Panurgos oženil krále Anarcha a udělal ho pouličním prodavačem zelené omáčky	313

XXXII. Jak Pantagruel přikryl svým jazykem všechno vojsko a co autor viděl v jeho ústech	316
XXXIII. Jak byl Pantagruel nemocen a jak se uzdravil	320
XXXIV. Závěr této knihy a omluva spisovatelova	322

TŘETÍ KNIHA

HRDINSKÝCH ČINŮ A VÝROKŮ DOBRÉHO PANTAGRUELA

François Rabelais duchu královny navarrské	327
Výsada krále Františka	329
Výsada krále Jindřicha II.	330
Předmluva spisovatele pana François Rabelaisa ke Třetí knize hrdinských činů a výroků dobrého Pantagruela	333
I. Jak Pantagruel převedl osadu Utopských do Dipsodska	339
II. Jak se Panurgos stal kastelánem salmigondinským v Dipsodsku a jedl své osení	342
III. Jak Panurgos chválí dlužníky a vypůjčovatele	345
IV. Pokračování řeči Panurgovy na oslavu půjčovatelů a dlužníků	349
V. Jak Pantagruel nenávidí dlužníky a vypůjčovatele	352
VI. Proč nově ženatí byli zproštěni válečné služby	354
VII. Jak Panurgos měl blechu v uchu a jak přestal nosit svůj velkolepý poklopec	356
VIII. Jak poklopec je první částí brnění mezi válečníky	358
IX. Jak se Panurgos radí s Pantagruelem, má-li se oženit	361
X. Jak Pantagruel dokazuje Panurgovi, že je nesnadnou věcí radit k ženitbě, a o homérských a vergiliovských losech	363
XI. Jak Pantagruel dokazuje, že losování kostkami jest nedovolené	367
XII. Jak Pantagruel vergiliovským losováním vyšetřuje, jaké bude Panurgovo manželství	369
XIII. Jak Pantagruel radí Panurgovi, aby předvídal štěstí nebo neštěstí svého manželství skrze sny	372
XIV. Panurgův sen a jeho výklad	376
XV. Výmluva Panurgova a výklad mnišské kabaly o nasoleném hovězím	380
XVI. Jak Pantagruel radí Panurgovi, aby si promluvil s věstkyní z Panzoultu	383
XVII. Jak Panurgos mluví se Sibyllou z Panzoultu	386

XVIII.	Jak Pantagruel a Panurgos různě vykládají verše Sibylly z Panzoultu	390
XIX.	Jak Pantagruel chválí radu němých	393
XX.	Jak Nazdecabre odpovídá znameními Panurgovi	396
XXI.	Jak se Panurgos radí se starým básníkem francouzským, jménem Raminagrobis	399
XXII.	Jak se Panurgos zastává řádu žebravých bratří	402
XXIII.	Jak Panurgos řeční, aby se vrátili k Raminagrobisovi	404
XXIV.	Jak se Panurgos radí s Epistemonem	407
XXV.	Jak se Panurgos radí s Her Trippou	410
XXVI.	Jak se Panurgos radí s bratrem Janem des Entommeures	414
XXVII.	Jak bratr Jan vesele radí Panurgovi	418
XXVIII.	Jak bratr Jan posiluje Panurga v pochybnosti o paroháčství	421
XXIX.	Jak Pantagruel svolá bohoslovce, lékaře, znalce zákonů a filosofa na poradu o Panurgově bezradnosti	425
XXX.	Jak bohoslovec Hippotadeáš dává Panurgovi radu ve věci ženitby	427
XXXI.	Jak radí Panurgovi lékař Rondibilis	430
XXXII.	Jak Rondibilis prohlašuje, že paroháčství je přirozeným údělem manželství	434
XXXIII.	Jaký lék dává Rondibilis proti paroháčství	437
XXXIV.	Jak ženy obyčejně dychtí po zakázaných věcech	439
XXXV.	Jak filosof Trouillogan pojednává o nesnázi ženitby	442
XXXVI.	Pokračování odpovědí Trouillogana, efektického a pyrrhonského filosofa	444
XXXVII.	Jak Pantagruel přemlouvá Panurga, aby se poradil s nějakým bláznem	448
XXXVIII.	Jak Pantagruel a Panurgos uvažují o Tribouletovi	451
XXXIX.	Jak Pantagruel je přítomen soudu nad soudcem Bridoye, který rozhodoval spory kostkami	455
XL.	Jak Bridoye vykládá důvody, proč zkoumal spory, o nichž rozhodoval kostkami	457
XLI.	Jak Bridoye vypravuje příběh o urovnavači sporů	459
XLII.	Jak se spory rodí a jak dospívají k dokonalosti	462
XLIII.	Jak Pantagruel omlouvá Bridoye ve věci rozsudků vnesených podle kostek	465
XLIV.	Jak Pantagruel vypravuje podivnou příhodu o zmatcích lidského rozsudku	467
XLV.	Jak se Panurgos radí s Tribouletem	469
XLVI.	Jak Pantagruel a Panurgos různě vykládají slova Tribouletova	472
XLVII.	Jak Pantagruel a Panurgos uvažují o návštěvě věštírny Božské Lahvice	474

- XLVIII. Jak Gargantua dokazuje, že není dovoleno dětem
vstoupiti ve sňatek bez vědomí a souhlasu jejich
otců a matek 476
- XLIX. Jak se Pantagruel připravoval k vyplutí na moře
a o bylině zvané pantagruelion 480
- L. Jak má být slavné pantagruelion připraveno a zpra-
cováno 482
- LI. Proč se zve pantagruelion a o jejích podivuhodných
vlastnostech 485
- LII. Jak jistý druh pantagruelia nemůže být stráven
ohněm 489